

**WYTWÓRNA SPRZĘTU KOMUNIKACYJNEGO –
TOMASZÓW LUBELSKI SP. Z O.O.
UL. ŁASZCZOWIECKA 1
22 – 600 TOMASZÓW LUBELSKI**

WYMAGANIA DLA DOSTAWCÓW
„WSK-Tomaszów Lubelski” Sp. z o.o.

Opracował:	Uzgodniono:		Zatwierdził:
Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania Jakością <i>Dorota Bartmańska</i>	Szef marketingu Sprzedaży i Zaopatrzenia <i>Piotr Czapla</i>	Dyrektor Techniczno- Produkcyjny <i>Zenon Niemczuk</i>	Dyrektor Naczelny <i>Marek Harbuz</i>
Data: 20.03.2018	Data:	Data:	Data:
Podpis:	Podpis:	Podpis:	Podpis:

TABELA INDEKSÓW STRON

Indeks	A	B	C								
data	11.09.06	06.02.12	20.03.18								
Numer strony	INDEKSY STRON										
1	A	B	C								
2	A	B	C								
3	A	B	C								
4	A	B	C								
5	A	B	C								
6	A	B	C								
7	A	B	C								
8	A	B	C								
9	A	B	C								
10	A	B	C								
11	A	B	C								
12	A	-	C								
13	A	-	-								
14	A	-	-								
15	A	-	-								
16	A	-	-								
17	A	-	-								
Zał. 1	A	B									
Zał. 2	A	B									
Zał. 3	A	-	-								
Zał. 4	A	-	-								
Zał. 5	A	-	-								

IJ 14	Strona 3 Indeks: C

Indeks dokumentu	Strony zmienione	Krótki opis zmiany
A	wszystkie	Nowy dokument
B	wszystkie	Uszczegółowienie tytułu instrukcji Uzupełnienie informacji dotyczących nadzorowania prac zleconych na zewnątrz Spółki zgodnie z AS/EN 9100 rev.C
C	wszystkie	Aktualizacja informacji zgodnie z AS/EN 9100 rev. D

SPIS TREŚCI

1.	CEL INSTRUKCJI.....	5
2.	ZAKRES STOSOWANIA INSTRUKCJI	5
3.	WYMAGANIA I DOKUMENTY NADRZĘDNE	5
4.	TERMINOLOGIA DEFINICJE I SKRÓTY.....	5
5.	POSTANOWIENIA WSTĘPNE	6
6.	WYMAGANIA STAWIANE DOSTAWCOM.	6
7.	KONSERWACJA, PAKOWANIE, OZNAKOWANIE PRZESYŁKI, TRANSPORT	11
8.	POSTANOWIENIA KOŃCOWE.	12
9.	ZAŁĄCZNIKI.....	12

1. CEL INSTRUKCJI

Celem Instrukcji jest zapewnienie, aby Dostawcy „WSK-Tomaszów Lub.” Sp. z o.o. byli poinformowani o wszelkich wymaganiach jakościowych odnośnie dostarczanych wyrobów i usług.

2. ZAKRES STOSOWANIA INSTRUKCJI

Instrukcja jest obowiązująca dla dostawców podczas dostarczania wyrobów i usług do „WSK-Tomaszów Lub.” Sp. z o.o.

3. WYMAGANIA I DOKUMENTY NADRZĘDNE

Norma AS 9100 – Systemy Zarządzania Jakością – Wymagania dla lotnictwa, kosmonautyki i organizacji obrony

KJ 01 – Księga Jakości „WSK-Tomaszów Lubelski” Sp. z o.o.

Kodeks cywilny

4. TERMINOLOGIA DEFINICJE I SKRÓTY

Naprawa - jest to usunięcie niezgodności polegające na doprowadzeniu wyrobu do zgodności z wymaganiami, które były zatwierdzonymi (przez upoważnione służby Klienta) odstępstwami od wymagań rysunku/norm.

Poprawa – jest to usunięcie niezgodności w taki sposób by wyrób odpowiadał wymaganiom rysunku/norm.

Konfiguracja – powiązane ze sobą funkcjonalne i fizyczne właściwości wyrobu zdefiniowane w informacji o konfiguracji wyrobu

Konfiguracja odniesienia – konfiguracja odniesienia zatwierdzona informacja o konfiguracji wyrobu, która ustala właściwości wyrobu w danym czasie i służy jako odniesienie dla działań przez cały cykl życia wyrobu.

Części podrobione – nieautoryzowane kopiowanie, naśladownictwo, substytuty lub zmodyfikowane części (na przykład materiały, części, komponenty), które są świadomie wprowadzane w miejsce prawdziwej części wytworzonej przez oryginalnego lub autoryzowanego producenta.

Bezpieczeństwo wyrobu - stan, w którym wyrób jest w stanie wykonywać działanie zgodnie z zaprojektowanym lub zamierzonym przeznaczeniem bez wywoływania niedopuszczalnego ryzyka zranienia osób lub spowodowania szkód materialnych.

Ryzyko – niepożądana sytuacja lub okoliczność, której prawdopodobieństwo wystąpienia jest duże i może mieć potencjalnie negatywne skutki.

WSK TL - „WSK – Tomaszów Lub.” Spółka z o.o.

5. POSTANOWIENIA WSTĘPNE

- 5.1. Niniejsze Wymagania dla Dostawców „WSK-Tomaszów Lub.” Spółka z o.o. (zwane dalej Wymaganiami) dotyczą zamówień „WSK-Tomaszów Lub.” Spółka z o.o. na zakup części, półwyrobów, materiałów oraz na wykonanie określonych operacji technologicznych, badań oraz usług procesów specjalnych (zwanymi dalej wyrobami).
- 5.2. Postanowienia Wymagań mają na celu szczegółowe określenie warunków, stawianych Dostawcom „WSK-Tomaszów Lub.” Spółka z o.o. zapewniające wymaganą jakość, kompletność wyrobów oraz ich terminowe dostarczanie.
- 5.3. Niniejsze Wymagania dotyczą tych Dostawców, wobec których „WSK-Tomaszów Lub.” Spółka z o.o. w zamówieniu (umowie, kontrakcie) zastrzegło spełnienie wymogów, określonych w przedmiotowych Wymaganiach.
- 5.4. Zakres Wymagań może dotyczyć Dostawców w całości lub w ograniczonym zakresie (w zależności, co jest przedmiotem dostaw).
- 5.5. Jeżeli zachodzi jakakolwiek sprzeczność pomiędzy wymogami zamówienia (umowy, kontraktu), a postanowieniami niniejszych Wymagań, wówczas obowiązują wymogi zamówienia (umowy, kontraktu).
- 5.6. Dostawcy „WSK-Tomaszów Lub.” Spółka z o.o. są zobowiązani do zapewnienia dostępu przedstawicielom WSK TL, jego Klientom i organom nadzoru do wszystkich urządzeń, obiektów związanych z realizacją zamówienia (również swoich poddostawców) oraz wszystkich zapisów i dokumentacji dotyczących realizacji wyrobów i Systemu Zarządzania Jakością.

6. WYMAGANIA STAWIANE DOSTAWCOM.

- 6.1. Wymagania ogólne
 - 6.1.1. Dostawcy WSK TL muszą posiadać zdolność techniczną do wykonania i/lub dostarczenia wyrobów spełniających wymagania WSK TL.

- 6.1.2. Dostawca ponosi pełną odpowiedzialność za jakość wyrobów dostarczanych do WSK TL. Odpowiada za spełnienie wymagań w obrębie swojej organizacji oraz za spełnienie wymagań przez swoich poddostawców.
- 6.1.3. Dostawca zapewni, że personel wykonujący czynności wpływające na jakość zostanie zapoznany ze wszystkimi wymogami jakościowymi przekazanymi przez WSK TL.
- 6.1.4. Osoby mające dostęp do dokumentacji powierzonej przez WSK TL zobowiązane są do przestrzegania zasady poufności.
- 6.1.5. Każdy Dostawca podlega ocenie zdolności jakościowej i zatwierdzeniu przed złożeniem zamówienia oraz ocenie okresowej.
- 6.1.6. Uzyskanie niezadowolających ocen związane jest z koniecznością wprowadzenia działań korygujących i doskonalących przez Dostawcę.
- 6.2. System Zarządzania Jakością.
- 6.2.1. Wymagania odnośnie Systemu Zarządzania Jakością Dostawcy uzależnione są od kwalifikacji materiału/usług.
- 6.2.2. System Zarządzania Jakością w zakresie materiałów bezpośrednio produkcyjnych dla zamówień dla lotnictwa powinien być certyfikowany na zgodność z aktualną rewizją ISO 9001, AS 9100/9120 i/lub być zgodny z AQAP (dla zamówień objętych nadzorem RPW) oraz wymaganiami Systemu Zarządzania Jakością Klienta końcowego wskazanego w zamówieniu.

Dostawca jest zobowiązany do poinformowania Kupca WSK TL o:

- utracie ważności nadanych mu certyfikatów i zatwierdzeń, a także do przesłania kopii certyfikatów w przypadku ich odnowienia;
- stwierdzeniu przez zewnętrznych audytorów niezgodności ważnej;
- ważnej zmianie w Systemie Zarządzania Jakością Dostawcy;
- zmianie, która może mieć wpływ na jakość i/lub produkt/usługę;
- zmianie nazwy firmy, lokalizacji firmy.

Dostawca jest zobowiązany do zapewnienia, że personel jest świadomy:

- swojego udziału w zapewnieniu zgodności wyrobu oraz bezpieczeństwie wyrobu,
- zapobiegania korzystania z części podrobionych,
- znaczenia zachowania etycznego.

6.2.3. System Zarządzania Jakością pozostałych Dostawcy musi być zgodny z ISO 9001 lub równoważny.

6.2.4. Zdolność jakościowa Dostawcy podlega ocenie poprzez co najmniej jeden z niżej wymienionych elementów:

- Ankieta Oceny Zdolności Dostawcy do Zapewnienia Jakości
- Zapytanie o system jakości i posiadane certyfikaty – dla dostawców, u których wymaga się przeprowadzenia auditu dostawcy
- Zapytanie o spełnienie stawianych wymagań jakościowych dla proponowanych usług
- Audit Dostawcy

Dostawcy procesów specjalnych powinni uzyskać zatwierdzenie WSK TL lub jego Klienta. Wszystkie zmiany procesów specjalnych podlegają zatwierdzeniu przed ich zastosowaniem.

Dostawców dzieli się na następujące podgrupy:

- Dostawcy grupy A – dostawcy mający udokumentowany System Zarządzania Jakością potwierdzony certyfikatem,
- Dostawcy grupy B – dostawcy mający udokumentowany System Zarządzania Jakością bez certyfikatu,
- Dostawcy grupy C – dostawcy nie posiadający udokumentowanego System Zarządzania Jakością, ale spełniający wymagania techniczne i jakościowe.

Pełnomocnik ds. SZJ ma prawo w dowolnym momencie współpracy wstrzymać zatwierdzenie Dostawcy w przypadku zastrzeżeń do jakości, terminowości dostaw lub braku reakcji na zalecenia stawiane przez „WSK-Tomaszów Lub.” Spółka z o.o.

6.2.5. Nadzorowanie Dostawców odbywa się poprzez utrzymanie Wykazu Kwalifikowanych Dostawców, który obejmuje status zatwierdzenia i zakres zatwierdzenia określający rodzaj wyrobu, przynależność do ustanowionych podgrup. Tam, gdzie ma to zastosowanie przy wyborze i korzystaniu z usług Dostawców, określa się i zarządza ryzykiem.

6.2.6. Nadzorowanie obejmuje swoim zakresem sprawdzenia (kalibracja, wzorcowanie) przyrządów pomiarowych.

6.3. Przegląd umowy

- 6.3.1. Dostawca powinien dokonać przeglądu zamówienia/umowy przed zobowiązaniem się do jego realizacji.
- 6.3.2. Przy realizacji zamówień dla wyrobów lotniczych należy zarządzać ryzykiem.
- 6.4. Zaopatrzenie w normy.
- 6.4.1. WSK TL jest odpowiedzialna za dostarczenie Dostawcy niezbędnych instrukcji i norm własnych i swoich klientów.
- 6.4.2. Na Dostawcy ciąży odpowiedzialność za zaopatrzenie się w normy dostępne w handlu.
- 6.5. Zakupy
- 6.5.1 Dostawca dokonujący zakupów na rzecz WSK TL powinien przekazać poddostawcy niniejsze Wymagania oraz wymagania Klienta wskazane w zamówieniu.
- 6.5.2 Materiały dostarczane do produkcji powinny posiadać atesty producenta zawierające wyniki dokonanych badań i inne zapisy jakościowe wymienione w zamówieniu.
- 6.6. Dokumentacja techniczna.
- 6.6.1. Dostawca jest zobowiązany do prowadzenia i archiwowania dokumentacji dotyczącej produkcji WSK TL w zakresie:
- procesu wytwarzania (rysunek, technologia, instrukcje procesów itp.),
 - kontroli (zapisy jakościowe - przewodnik, orzeczenia, atesty, świadectwa jakości, metryki, protokoły pomiarowe itp.).
- Zapisy jakościowe należy przechowywać przez okres 10 lat (40 lat dla części krytycznych),
jeżeli nie ustalono inaczej.*
- 6.6.2. Dostawca zobowiązany jest do:
- udostępniania dokumentacji technicznej przedstawicielom WSK TL i jego Klienta,
 - zwrotu – na żądanie – dokumentacji, będącej własnością WSK TL,
 - protokolarnego zniszczenia zapisów jakościowych, po zakończeniu okresu archiwizacji.
- 6.7. Własność Klienta
- 6.7.1. Materiały i wyroby dostarczone przez WSK TL lub stanowiące jego własność muszą być nadzorowane , oznaczone w widoczny sposób i mogą być użyte tylko zgodnie z zamówieniem.
- 6.7.2. Dostawca jest zobowiązany do informowania WSK TL o zniszczeniu lub zaginięciu przekazanych materiałów i wyrobów.

6.8. Kontrola i badania.

- 6.8.1. Wymagania dotyczące zakresu badań i metod ujęte są w zamówieniu, w załączonej dokumentacji technicznej, przywołanych normach/specyfikacjach itp.
- 6.8.2. Dostawca jest zobowiązany do prowadzenia kontroli dostaw materiałów oraz procesu produkcyjnego w celu zapewnienia, że wyrób spełnia wyspecyfikowane wymagania.
- 6.8.3. Dostawca procesów specjalnych musi spełniać poniższe warunki:
- mieć ustalone czasookresy i zakres okresowych kontroli, przeglądów, remontów maszyn i urządzeń oraz prowadzić zapisy z tych czynności,
 - mieć ustalone czasookresy i zakres okresowych kontroli mediów, sprzętu kontrolno - pomiarowego i innych wzorców używanych do procesu oraz prowadzić zapisy z tych kontroli,
 - szkolić cyklicznie personel, a szkolenia te dokumentować,
 - uzyskać zatwierdzenie w/w procesów przez WSK TL lub jego Klienta oraz każdorazowo zgodę na wprowadzenie zmian do tych procesów.

Dostawca badań nieniszczących (NDT) musi mieć zatwierdzony personel (przed rozpoczęciem produkcji).

6.9. Wyroby niezgodne.

- 6.9.1. Jeżeli w trakcie produkcji, kontroli lub badań zostaną stwierdzone przez Dostawcę jakiegokolwiek niezgodności, należy podjąć działania korygujące, celem usunięcia przyczyn ich powstania.
- 6.9.2. Wyroby zakwalifikowane jako niezgodne muszą być odizolowane i wyraźnie oznaczone od pozostałych, chroniąc je przed nieumyślnym użyciem.
- 6.9.3. Niezgodności Dostawca winien zgłosić do kupca WSK TL na formularzu – załącznik nr 1, w celu uzyskania zgody na odstępstwo. Uzyskane zgody i odstępstwa należy przywołać w dokumentacji jakościowej. Zaakceptowany wyrób niezgodny powinien być oznakowany przywieszką, dostarczony do WSK TL wraz z świadectwem jakości na którym musi być przywołany numer odstępstwa.
- 6.9.4. Dostawca jest zobowiązany odesłać złomowany materiał odpowiednio oznakowany, który jest własnością WSK TL i został zabrakowany z winy Dostawcy, jeżeli nie określono pisemnie inaczej.
- 6.9.5. Materiał, który został złomowany z winy półwyrobu dostarczonego przez WSK TL należy zwrócić, jeżeli nie określono pisemnie inaczej.

- 6.9.6. Dostawca jest zobowiązany do natychmiastowego powiadomienia Dział HMS WSK TL w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia niezgodności na wyrobach już dostarczonych.
- 6.9.7. Dostawcy nie wolno wysłać wyrobów niezgodnych bez dyspozycji Klienta.
- 6.10. Nie zgłoszone Niezgodności
- 6.10.1. Jeżeli Kontrola Dostaw WSK TL w dostawie wykryje niezgodność, która nie została wcześniej zaraportowana to Dostawca otrzyma informację z Działu NKJ na formularzu – załącznik nr 2.
- 6.10.2. Niezgodność taka wymaga analizy podjęcia działań korekcyjnych, korygujących oraz oceny ich skuteczności.
- 6.10.3. W przypadku zgłoszenia reklamacji przez Dostawca zobligowany jest do załatwienia jej w terminie 14 dni (jeżeli nie ustalono inaczej).
- 6.11. Komunikacja z klientem.
- 6.11.1 Zmiany, które mogą mieć wpływ na jakość muszą być udokumentowane, a Dział HMS musi być poinformowany na piśmie przed ich wprowadzeniem.
- 6.11.2 Wszelką korespondencję dotyczącą dostaw Dostawca powinien kierować do osoby wystawiającej zamówienie.

7. OZNAKOWANIE, KONSERWACJA, PAKOWANIE, TRANSPORT

- 7.1. Jeżeli w dokumentach otrzymanych od WSK TL pojawi się wymóg identyfikowalności (możliwości odtworzenia historii wyrobu), wówczas Dostawca powinien zapewnić spełnienie tego wymagania w czasie wykonywania usług, badań oraz transportu.
- 7.2. Wszystkie wyroby muszą być odciskane zgodnie z wymaganiami zamówienia, rysunków i norm
- 7.3. Dostawca winien zabezpieczyć antykorozyjnie (jeżeli konserwacja ma zastosowanie) wyrobów zgodnie z wymaganiami zamówienia, warunków technicznych lub norm.
- 7.4. Dostawca winien zapakować wyroby zgodnie z wymaganiami zamówienia. Jeżeli zamówienie nie precyzuje sposobu pakowania to:
- wyroby muszą być pakowane w ten sposób by nie powodowały wzajemnych uszkodzeń pomiędzy sobą podczas wysyłki i przechowywania.

- opakowanie winno zabezpieczyć przesyłkę przed uszkodzeniem podczas transportu i powinno odpowiadać ogólnie przyjętym standardom.

7.5. Wysyłce wyrobu do WSK TL powinny towarzyszyć następujące dokumenty.

- Zatwierdzony raport FAI wg AS 9102 (jeżeli jest wymagany) wraz z rysunkiem
- Świadectwo Jakości,
- Zgłoszenie Niezgodności (jeżeli wystąpi),
- Atest materiałowy (dla dostaw materiałów),
- Inne dokumenty wyszczególnione na zamówieniu, wymagane normami lub przepisami dla danego wyrobu (np.: karta charakterystyki substancji niebezpiecznych),
- List pakowania,
- Obowiązkiem dostawcy pozostaje dostarczenie prawidłowej dokumentacji handlowej towarzyszącej przesyłce (faktury), zgodnie z wymogami prawa.

7.6. Transport.

7.6.1. Dostawca ma obowiązek poinformowania WSK TL o gotowości materiału do wysyłki wraz współpracy z nim w celu zapewnienia terminowego dostarczenia przesyłki.

7.6.2. W przypadku, gdy WSK TL ponosi koszt transportu, przewoźnik wybierany jest we współpracy z „WSK-Tomaszów Lub.” Spółka z o.o.

8. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

8.1. Jeżeli powstaną jakiekolwiek wątpliwości, dotyczące produkowanych dla „WSK-Tomaszów Lub.” Spółka z o.o. wyrobów, Dostawca zobowiązany jest do telefonicznego lub pisemnego (dla produkcji lotniczej) zgłoszenia ich do Działu HMS WSK TL.

Dział HMS WSK TL udzieli Dostawcy wyjaśnień (w możliwie najszybszym terminie).

8.2. Niniejsze Wymagania są załącznikiem do zamówień (umów, kontraktów), realizowanych przez Dostawców.

9. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik Nr 1 - Zgłoszenie Niezgodności

Załącznik Nr 2 – Zawiadomienie o wykrytej niezgodności